

BETÆNKNING**Afgivet af Familie- og Sundhedsudvalget****vedrørende**

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges til EM24 at fremlægge ændringsforslag til Inatsisartutlov nr. 5 af 19. november 2020 om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption, således at medfaderen kan få orlov efter fødsel eller adoption, på lige fod med en medmor.

Fremsat af Medlem af Inatsisartut Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit

Afgivet til forslagets 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Mala Høy Kúko, Siumut, formand

Medlem af Inatsisartut Bjørk Lange Olsen, Demokraterne, næstformand

Medlem af Inatsisartut Dines Mikaelson, Siumut

Medlem af Inatsisartut Doris J. Jensen, Siumut

Medlem af Inatsisartut Mikivsuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Eqaluk Høegh, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Knud Mathiassen, Løsgænger

Udvalget har efter 1. behandlingen den 18. oktober under EM2023 gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Forslaget angår en lovændring af Inatsisartutlov om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption, således at medfædre også vil opnå ret til orlov i forbindelse med adoption af et barn. Formålet er at sikre ligestilling af alle par af samme køn, så medmødre og medfædre opnår samme rettigheder i forbindelse med orlov ved adoption.

Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Der var bred opbakning til forslaget under 1. behandlingen i Inatsisartut. Debatten bar præg af forvirring og usikkerhed om retsstillingen for henholdsvis medmødre og medfædre, og hvorfor denne er forskellig i forhold til adoption og orlov.

Af svarnotet fra Naalakkersuisut fremgår, at en sikring af medfædres rettigheder i henhold til Inatsisartutlov om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption, først vil kræve en ændring af adoptionslovgivningen. Naalakkersuisut har på denne baggrund fremsat følgende ændringsforslag:

”Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at præsentere en redegørelse for rettigheder og muligheder for forældre af samme køn på EM2024. Når vi har en redegørelse over retstilstanden, vil Naalakkersuisut arbejde videre med at se på behovet for lovændringer på dette område.”

Orienteringsmøde hos Naalakkersuisoq

Udvalget har som led i udvalgets behandling af forslaget været til orienteringsmøde hos Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Familie, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender. Udleveret materiale fra orienteringsmødet er vedlagt nærværende betænkning som **bilag**.

På orienteringsmødet blev udvalget oplyst om retsstillingen i forhold til orlov i forskellige familiesammensætninger. Det blev afklaret, hvordan og hvorfor retsstillingen er forskellig for par bestående af to kvinder og par bestående af to mænd, og hvilken betydning det har, om én i parret selv har født eller været sæddonor til barnet.

Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget finder det positivt, at der er fokus på at sikre ligestilling for alle borgere. For at ønsket om at sikre ligestilling skal kunne opnås, er det vigtigt at starte det rette sted. En ting er at tilpasse Inatsisartutlov om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption, men denne lovgivning har snitflader til flere andre lovgivninger, der også må tilpasses, før der opnås den ønskede effekt.

Udvalget har gennemgået det af Naalakkersuisut fremsatte ændringsforslag. Formålet med ændringsforslaget er at sikre klarhed over retstilstanden generelt for par af samme køn. På denne måde sikres overblik over, hvilke initiativer der skal igangsættes, så medfædre kan opnå samme rettigheder som medmødre. Udvalget finder, at ændringsforslaget opfylder identitetskravet.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Det fremgår af § 33, stk. 1, i Inatsisartuts forretningsorden, at de økonomiske og administrative konsekvenser ved realiseringen af beslutningsforslag skal beskrives i forslagens begrundelse.

Udvalget har noteret sig, at forslaget i overensstemmelse hermed angiver de økonomiske konsekvenser ved forslagens realisering, således at det anslås at give udgifter til 1 årsværk for en AC-fuldmægtig, svarende til ca. 500.000 kr.

Udvalgets indstillinger

- Et flertal i udvalget bestående af repræsentanter fra Inuit Ataqatigiit, Siumut og Demokraatit indstiller Naalakkersuisuts ændringsforslag til vedtagelse

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Mala Høy Kúko
Formand

Bjørk Lange Olsen
Næstformand

Doris J. Jensen

Dines Mikaelen

Egaluk Høegh

Mikivuk Thomassen

Knud Mathiassen

Notat

30-10-2023
Sags nr. 2023-25149
Akt. id. 23523855

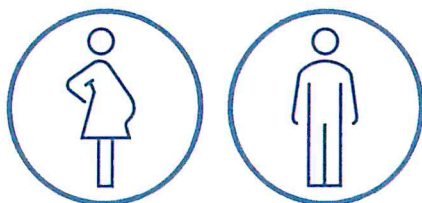
Postboks 970
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 64
E-mail: isn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Forskellige familiers ret til orlov

Far og mor

Når en mand og kvinde får et barn sammen, og moderen føder barnet.

Ret til almindelig orlov

Mor: 4 uger før fødsel + 15 uger efter (19 ved tvillinger)

Far: 3 uger efter fødsel

Forældreorlov (til deling): 21 uger (25 ved tvillinger)

Mor og medmor.

Når 2 kvinder får et barn sammen. Den ene kvinde bliver gravid med sæd fra en donor. Inden kvinden bliver gravid, skal sæddonoren sige nej til at være barnets far, og den anden kvinde sige ja til at være medmor.

Medmor får samme orlov som en far

Mor: 4 uger før fødsel + 15 uger efter (19 ved tvillinger)

Medmor: 3 uger efter fødsel

Forældreorlov (til deling): 21 uger (25 ved tvillinger)

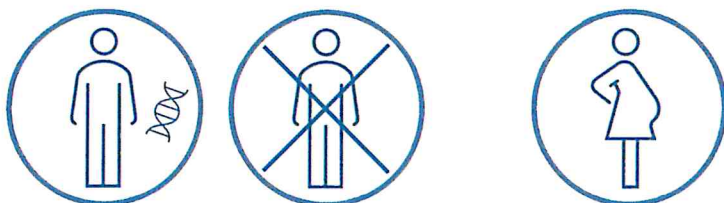
Sæddonor (genetisk far): Ingen rettigheder

Far og medfar

Når 2 mænd får et barn sammen ved hjælp af en kvinde, der bliver gravid med deres barn (surrogatmor). Kvinden bliver barnets mor, når hun føder barnet. Hun har derfor ret til orlov.

De nuværende adoptionsregler gør det kun muligt for medfar at blive anerkendt som barnets far ved en stedbarnsadoption. Der skal barnet og stedforælder have kendt hinanden i 2,5 år. Derfor bliver medfar først juridisk forælder, når barnet er for gammelt til orloven.

Surrogatmor: 4 uger før fødsel + 15 uger efter (19 ved tvillinger)

Far (genetisk): 3 uger efter fødsel

Forældreorlov (til deling): 21 uger (25 ved tvillinger)

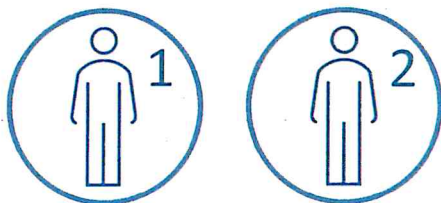
Medfar (ikke genetisk far): Ingen rettigheder

Adoption

Ingen forskel i køn. Her skelner man ikke mellem om parret er heteroseksuelt eller homoseksuelt.

Reglerne gælder kun, hvis begge forældre adopterer. Det gælder derfor ikke for en person, der adopterer sin partners barn. Begge adoptanter har ret til fravær (ikke orlov med ret til løn eller barselsdagpenge), før de henter barnet. 3 uger, hvis barnet hentes i udlandet, 1 uge, hvis barnet hentes i Grønland.

Retten til orlov efter de har fået barnet minder om den orlov som genetiske forældre har, bortset fra at adoptanterne selv bestemmer, hvem der skal holde hvilke uger.

Efter de har fået barnet:

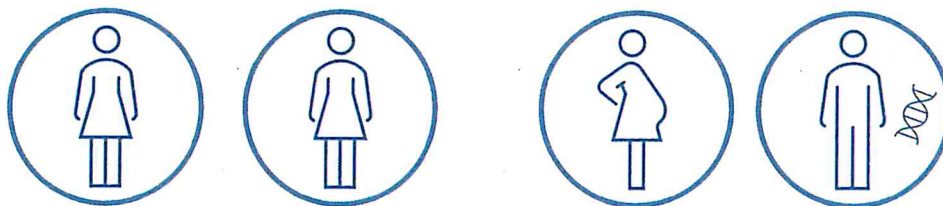
Orlov sammen: 3 uger

Orlov til deling: 12 uger, hvor kun 1 af dem kan være på orlov ad gangen. De kan godt skiftes. (16 ved tvillinger)

Forældreorlov (til deling): 21 uger (25 ved tvillinger)

2 mødre, en surrogatmor og en sæddonor

Reglerne om medmor gælder kun, hvis den ene kvinde føder barnet, og barnet er blevet til ved assisteret reproduktion (kunstig befrugtning) i sundhedsvæsenet. Sundhedsvæsenet må ikke hjælpe til med at gøre en surrogatmor gravid.

Den kvinde, der føder barnet, bliver barnets juridiske mor. Sæddonoren vil som udgangspunkt blive barnets juridiske far, men kan donere anonymt, eller lave en aftale inden kvinden bliver gravid, om at han ikke bliver faren.

Hvis parret bruger en rugemor, vil faren normalt være den juridiske far. Ingen af 2 mødre er juridiske forældre til barnet, og reglerne om stedbarnsadoption kan derfor ikke bruges. Parret skal håbe på at adoptere barnet som familieadoption eller fremmedadoption. Adoptionsreglerne forbyder adoption, hvis der har været nogen form for betaling mellem parret og surrogatmoderen.

Adoption af et fremmet barn kræver at en myndighed står for først at godkende parret som adoptanter, herefter at skrive barnet på ventelisten til adoptionen, og så efterfølgende for at formidle adoptionen mellem barnet og de bedst mulige adoptivforældre. Bor surrogatmoderen i udlandet, kræver det også et samarbejde med det pågældende lands adoptionsmyndigheder. Når barnet bliver født, skal surrogatmoderen opgive barnet til adoption, og parret skal herefter håbe på, at de bliver matchet med lige præcist det barn. Parret har stort set ingen indflydelse på hvilke forældre, der bliver valgt til barnet. Derfor er der en *meget* lille sandsynlighed for, at de ender med at adoptere lige præcist det barn.

Hvis parret bruger en såkaldt kendt surrogatmor her i landet, kan surrogatmoderen bede kommunen om at anbringe barnet i netværkspleje hos de 2 mødre, som efter noget tid kan søge om en familieadoption. Det kræver en særlig tilknytning til barnet, og barnet skal derfor bo hos parret i en nogle år først.

Mens barnet er i netværkspleje, kan parret få orlov som plejeforældre.

Vælger en surrogatmoder at anbringe barnet i pleje, kan det dog få uheldige følger for hendes egne børn, da kommunen vil være nødt til at undersøge, om de øvrige børn i hjemmet har brug for støtte. Hvis en mor fortæller kommunen, at hun ikke kan tage vare på sit nyfødte barn, er der en risiko for at kommunen vurderer, at hun heller ikke kan tage sig af sine øvrige børn. Kommunen kan også beslutte at anbringe barnet i en anden familie eller på en døgninstitution. Desuden er det kommunen, og ikke borgeren, der beslutter om et barn skal anbringes.

Orlov til mødrene: I praksis ingen. I teorien kan parret få orlov som plejeforældre (fuld orlov i dette tilfælde)

Betina Danielsen